

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam pobje, plaša na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprete reklamacije so poštnine proste.

Hinavska politika.

V ognju se preskuša zlato, ljudje pa v boju. Sedanji boj slovanskih narodov proti nemški vladi, v kateri sedita dva najhujša sovražnika posebno slovenskega naroda, Hohenburger in Stürgkh, nam je pokazal tudi naše poslance in naše stranke in pravi luči. Čeprav je hotelo sedanje ministrstvo zadati z odprtjem mej naši živinoreji zopet hud udarec, čeprav je hotelo Italijanom izpolniti njihove najvažnejše narodne zahteve, naše slovanske pa prezreti, čeprav nam v sodne urade in v srednje šole sedanji ministri imenujejo same tujce, dočim morajo sinovi našega naroda leta in leta čakati na vsakdanji kruh, vendar se liberalni in slogaški poslanci niso mogli povzpeti do odločnega nastopa, ampak ponižno so skrajno označevali svoje nasprotstvo, potem pa celo naše katoliške poslance ovirali v odločnem nastopu. Sto in sto ovir so jim delali, in namesto da bi pomagali svojim tovarišem, pomagali so sovražni vladi ter slabili stališče svojih slovenskih tovarišev.

Liberalna in slogaška stranka to škodljivo ravnanje svojih poslancev na Dunaju odobrajata. In to je tisto, kar imenujemo skrajno hinavščino. Ob vsaki priliki sta se te dve stranki vedli kot vladi neprijazni, a ko pride čas, da bi svojo neprijaznost tudi v dejanju pokazali, pa postaneta begunca, in pomagata vladi, škodita pa onim, katere so prej vedno psovali kot vladne. Tako dan za dnevom dokazuje slovenskemu narodu, da je liberalci velik in odločen samo v besedah, da pa je v resnem trenutku bojazljiv. Mi imenujemo tako ljudi grde hinavce, katerim nikdar in nikjer ne moreš zaupati.

Zadnje dni nam poročajo liberalni listi o dejanju, ki zopet kaže vso nekdanjo politiko naših domačih liberalcev v kaj čudni luči. Kdo se ne spominja, s kako verno so liberalci in slogaši, na čelu jim uskojki Ploj, zagovarjali skupen klub jugoslovanskih poslancev na Dunaju. Naši poslanci itak dolgo niso zaupali liberalnemu vzdihovanju, ampak ker to vzdihovanje po slogi ni hotelo nehati, so se nazadnje vendar udali ter z liberalci in Hrvati ustvarili na Dunaju skupno Narodno zvezo.

A ravno sedaj, ko bi bila skupnost najvažnejša, slišimo, da so Plojevi z zločinsko roko razbili Narodno zvezo ter se ločili od slovenskih katoliških poslancev. Sedaj jim je naenkrat sloga, edinost, skupnost deveta briga, ker velja, da se izkažejo prijazne vladi, četudi pri tem škodijo neizmerno slovenskemu ljudstvu. Ploj doma izdaja „Slogo“, na Dunaju pa slogo razbija. Iz tega razvidimo, da mu odkritosrečno nikdar ni bilo za slogo. Svojo najvišjo nalogo vidi le v tem, da slepo služi vladi.

Naše slovensko ljudstvo pa vprašamo: Ali vidite sedaj, kako odkritosrečna je politika liberalcev in slogašev. Nikjer

se jim ne more zaupati! Njihove besede so drugačne kakor njihova dejanja. Bog dal kmalu nove državnozbornske volitve, da tudi tukaj pometemo z liberalci in slogaši.

Shod na Prevorju.

Zadnje nedeljo dne 25. t. m. je prišel drž. in dež. poslanec dr. Korošec na Prevorje ter ob tej priliki zbral svoje volilce okoli sebe, da jim poroča o dogodkih v državnem zboru. Razlagal je davčne predloge ter njihov pomen za kmečki stan. Potem se je bavil z razlogi, ki so slovenske katoliške poslance privedli do obstrukcije. Šlo se jim je za to, da branijo kmečke in slovanske težnje. Vlada in večina je prezirala Slovence, toda slovenski poslanci so odločno odgovorili svojim nasprotnikom.

Volilci so izrekli svojo popolno zadovoljnost z nastopom slovenskih katoliških poslancev ter jih pozvali, da vstrajajo v težkem boju proti nasprotnikom slovenskega kmečkega stana, magari da pride tudi do razpusta državnega zbora. Volilci soje zvesto za svojimi odločnimi poslanci.

Ko prihajajo naši poslanci med slovensko ljudstvo, spoznavajo, da je ono že bilo sito vednega hlapčevanja vladam in vladnim strankam in da je odkritosrečno veselo krepkega odpora od strani naših poslancev. Ljudstvo ve, da poslanci, ki imajo toliko odporne sile in toliko poguma, zamorejo svoje volilce boljše in krepkejše zastopati nego ljudje, ki se klanjajo vsaki vladi ali ki sploh nimajo dovolj zmožnosti, da bi se kedaj nasprotniku z naporom vseh sil postavili v bran.

Preborčani smo izrekli zahvalo svojemu poslancu, ki je sedaj že drugič prišel v našo sredo, dočim prej nikdar nismo videli kakoga poslanca v naših krajih. Naši poslanci za nas, in mi zvesto za nje!

Politični ogled.

— Dalmatinski deželni zbor bo sklican 17. septembra.

— Srbija. V Beogradu so ob slavlju turške ustave v turškem poslanstvu priredili djaki z drugimi osebami demonstracije proti sedanji srbski vladarski rodbini. Pred turškim poslanstvom so vpili živio, nato so korakali pred kraljevo palačo, kjer so klicali: „Živila svoboda!“ „Živila Srbija!“ „Proč s Karagorgjeviči!“ Policija je aretirala veliko oseb.

Belgijski jubilej. Minuli mesec je minulo 25 let odkar je v Belgiji prišla na krmilo sedanja katoliška vlada. Teh 25 let znači za deželo dobo najslavnejšega razvoja in vsak tudi najzagrizenejši svobodomislec mora to priznati, kar je katoliška stranka v Belgiji napravila za deželo. Prebivalstvo je v zadnjih 25. letih naraslo za okroglo dva milijona. V trgovini in industriji je Belgija v vrsti evropskih držav. Ako prav naraščajo državni stroški vsako leto, se vendar davki ne zvišajo, ker je belgijski proračun redno večji kakor pa stroški. V drugih državah kakor v Franciji, Angliji, Nemčiji in tudi pri nas v Avstriji je že primankljaj nekaj navadnega in nekatere države so skoraj pred finančnim polomom. Po zadnji uradni statistiki ima mala Belgija okroglo eno milijardo prihrankov, a so pri tem zelo pomnožili ceste in cestne järke, pristan v Amsterdamu so razširili in pomnožili železnice, katerih največ ima ravno Belgija. Šole so v Belgiji naravnost vzorne. Vsenčilišča, posebno ono katoliško v Lövenu so najboljša na svetu. Ljudske šole in nadaljevalne šole so se pomnožile in povečale in število analfabetov je padlo od 1880. od 21-66% na 8-46%. Upeljala se je splošna volilna pravica zraven za popravo množinska volilna pravica in razmerne volitve. Po razmernih volitvah se je tudi liberalcem zagotovila oni vpliv, katerega so zahtevali radi števila njih volilcev. Tako so odstopili tudi nasprotniku dalekosežno prosto mesto. In ravno „intolerantni“ klerikalizem je dal tukaj svobodomislecem zelo jasni poduk, katerega pa oni nikdar ne poznajo. Belgija je danes vzor vseh držav, ker je tudi jezikovno vprašanje najsrečnejše rešeno. Vse to je dosegla v mali Belgiji katoliška vlada, ki je delovala celih 25 let po strogih verskih načelih.

— **Francosko.** Predsednik francoske ljudovlade Fallieres je poveril Briandu sestavo novega ministrstva, ker je prejšnje Clemenceau-ovo ministrstvo dalo ostavko. Briand je sestavil sledečo ministrsko listo: predsedstvo in notranje zadeve Briand, justica Louis Barthou, zunanje zadeve Pichon, finance Cochery, ponk in umetnosti Dourmergue, javna dela, pošta in brzojav Millerand, trgovina in industrija Jean Dupuy, poljedelstvo Ruau, kolonije Traullob, delo in socialna skrb Viviani, vojna general Bran, mornarica admiral Bone de Lapeyre. Podtajniki postanejo: finančni Renault, vojni Chéron, lepe umetnosti Dajardin Beaumetz, vojna Sarraut, mornarica Chéron. Sestavo ministrstva so pospešili oziri na carjev obisk. Novo ministrstvo je podaljšanje Clemenceauovega kulturnobojnega sistema. Clemenceau je že v Karlovih Varih, kamor se mu je tako mudilo, da je pospešil svoj padeč.

— **Maroko.** Pri Melili se je bila minoli teden huda bitka. Špance je napadlo 16.000 Kabilov. Bili so drzno hrabri. Podpolkovnik Marin se je zgradil zadet od dveh

PODLISTEK.

Stric Blaž.

(Črtica iz naših krajev.)

(Dalje.)

Oblekel si je praznično, že ponošeno obleko, zavezal okoli vrata pisan robec ter odkorakal proti cerkvi... Polnoma predrugečenega se je začutil... Danes je zopet po dolgem, dolgem času pogrešal nečesa, kar bi ga lahko osrečilo in mu sladilo zadnje ure življenja... Danes se je čutil tako samega in tako naj bi ostalo za vedno?... Ne, to ni mogoče, prišlo bo zopet boljše, lepše, prišlo bo vse krasnejše... Take misli so ga tolažile...

„Bizjakova Lenča bi me pa mogoče marala... Ni preslabo... Vprašati se mora — toda sam ne dosežem ničesar... Na stare dni vendar ne morem ostati tako sam... Še smrt me zaloti samega in nihče bi mi ne mogel dati v roko mrtvaško svečo, nihče pomoliti za me očenaš za mir in pokoj, kakor žival bi moral končati — in nihče bi ne vedel kdaj... čez par dni pa bi me našli...“

Iz stolpa se je oglašil zvon in Blaž je stopal hitreje... Misli je krasne misli o bodočih dneh, upal tako trdno, da bi mu nihče ne bil mogel ovreči njegovih nad... Ni čudo, na starost se rado ponavlja, kar je običajno v mladosti... Župnik je ravno bral priliko o ženitovanju, ko je Blaž stopil v cerkev... Pobožno se pokropivši je nagnil glavo na prsi ter poslušal...

Med mašo je prebiral enakomerno jsgode debelega, lesenega molka in zlezal nizko na kolena, upognil glavo naprej in molil, molil... Zapele so orgle, zazvonili zvonovi k zadnjemu blagoslovu in ljudstvo se je trumoma razhajalo. Stric Blaž je bil med zadnjimi...

Pred cerkvi je stal njegov gospodar, stric Blaž ga je spoštljivo pozdravil...

„Oglasi se kaj pri nas gredoč, Blaž, morebiti bo že kaj zajutrnka in povej doma, da pridem kmalu...“

„O, zahvalim, se ne bom branil, sem ravno potreben... Tisto bom že povedal... Srečno!...“

„Lahko hodi, Blaž!...“

Zadovoljen je odkorakal proti domu, mislil na darežljive ljudi, mislil na pridigo in lepo priliko o ženitovanju ter ugibal, kako bi razodel gospodarju svoje naklepe o ženitvi... Teško bo sicer šlo, toda... toda...

Ustavil se je pri gospodarjevi hiši. Gospodinja je ravno stala na pragu...

„Dobro jutro, Blaž! Stopi no malo k nam... Dolgo te že ni bilo... si pa menda bil kje daleč... Stopi vendar notri, nekaj zajutrnka ti bom dala...“

„E, tako je tako, človek se mora vedno ubijati in ubijati za ta ubogi zaslužek... A, kaj sem hotel reči... on je naročil pri cerkvi, naj ti povem, da pride kmalu — ima menda kake opravke...“

„Že dobro, Blaž... Stopi noter... E, nič nima kaj posebnega — neke seje imajo zopet... Veš, tiste neumnosti... Vsako nedeljo po maši ga malo zamotijo... Čakaj Blaž malo, da ti kaj prinesem...“

Zadovoljno se je ozrl po belih stenah in po umitih tleh... Pomislil je zopet, kako bo lepo, če bo dobil pridno ženo... Osnažila mu bo kočo, obrisala prašne šipe in kuhala...

„Ej, lepo bo, lepo — če bo kdaj — umito in pobeljeno bo, ko dobim nevesto in krasno in prijetno bo življenje...“

Gospodinja mu prinese zajutrnka. Prijetno je zadišalo po izbi...

„Malo se obtešiš, Blaž — vem, da se ti bo že prileglo...“

„Prileglo pa prileglo... Sinoči si nisem maral ničesar kuhati, danes je bilo pa še prezgodaj...“

„Blaž, nekaj te bom prosila... Jutri pride naš dijak iz mesta in bi rada, da bi mu popravil mizo, da bo lahko po leti v senci čital — saj boš imel toliko časa?...“

„Prav rad, Urša, vse rad za vašega študenta...“

S slastjo je zajemal iz male skledice... Tako se mu je prileglo kaj toplega, kakor shojenemu popotniku...

„Ej, Urša, ne boš mi zamerila, če ti nekaj povem... Teško mi je začeti, veš tako težko gre beseda iz ust...“

Dolgo že mislim na nekaj, na nekaj lepega, pa ne vem, če bo kaj iz tega... veš Urška — ženil bi se rad. Mislil sem: star sem, sam sem, nikogar nimam in na starost tako sam... Ali bi ne bilo dobro, če bi si dobil kako podporo za svoja stara leta?...“

„Dobro si si izmislil, Blaž — prav dobro...“

„In zdaj ne vem, kako bi začel — težko je tako delo in človek, kakoršen sem jaz, se tako težko odloči za kaj takega... Zato bom pa poprosil tvojega, da mi pomore, on gotovo ve za dober svet... On mi lahko pomaga...“

„Z njim se lahko domeniš, Blaž, on bo že po svoji moči nasvetoval...“

„Hvala Urška za zajutrnka... Bog plati!...“

„Ej malo si dobil, Blaž, nimaš kaj hvaliti, pridi kmalu zopet, Blaž, bodi proščen, da popraviš mizo za dijaka in kmalu... Z Bogom!...“

Z zadovoljnim srcem se je odpravil... Lahko mu je bilo, da je odkril svoje skrivnosti...

[Malje prihodnj[...]